

Nr 18

Civilutskottets betänkande i anledning av dels förslag i propositionen 1973:22 till lag om ändring i förköpslagen (1967:868), dels motioner angående samhällets markpolitik m. m.

Propositionen

Kungl. Maj:t har i propositionen 1973:22 under återopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över inrikesärenden och lagrådets protokoll såvitt här är i fråga föreslagit riksdagen att antaga vid propositionen fogat förslag till lag om ändring i förköpslagen (1967:868).

Förslaget innebär den ändringen att kommun skall kunna utöva förköp även när försäljning omfattar tomträtt.

Övriga förslag i propositionen behandlas i utskottets betänkande CU 1973:20.

Motionerna

Utskottet har i detta sammanhang behandlat de vid riksdagens början väckta motionerna 1973:

362 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari föreslås att riksdagen uttalar sig för ett successivt överförande av privata flerfamiljshus i samhällets ägo samt hos regeringen hemställer om utarbetande av en plan för genomförandet av denna målsättning,

865 av herr Adolfsson (m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t anhåller om tilläggsdirektiv till bostadsutredningarna med de förslag och önskemål som i motionen framförts,

866 av herr Adolfsson (m) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t begär förslag till lagstiftning syftande till att ge kommunerna skyldighet att sälja mark till enskilda för bebyggelse,

878 av herrar Sundgren (s) och Hammarberg (s) vari hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om förslag till sådan lagändring att förköpslagens regler blir tillämpliga även vid marköverföring i samband med fastighetsreglering enligt fastighetsbildningslagen,

1561 av herr Hermansson m. fl. (vpk) vari föreslås att riksdagen beslutar att till byggnadslagen fogas en bestämmelse om att endast samhällsägd mark får stadsplaneläggas,

1567 av herrar Lindkvist (s) och Persson i Karlstad (s) vari, såvitt här är i fråga (yrkandet 2), hemställs att riksdagen hos Kungl. Maj:t hemställer om förslag till sådan ändring av den kommunala förköpslagen

som tillgodoser hyresgästers önskemål att genom bostadskooperativt företag kunna förvärva fastighet med flerfamiljshus.

Utskottet behandlar i detta sammanhang även de i anledning av propositionerna 1973:21 respektive 1973:22 väckta motionerna 1973:

1631 av herr Lindkvist (s) vari, såvitt här är i fråga (yrkandet 2), hemställs att riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna att kommunerna bör förvärva saneringsfastigheter i ökad omfattning.

1927 av herr Wennerfors m. fl. vari, såvitt här är i fråga, hemställs att riksdagen måtte besluta avslå det vid propositionen 1973:22 fogade förslaget till lag om ändring i förköpslagen.

Frågor om statens finansiella stöd till kommunerna för markförvärv samt här ej upptagna delar av motionerna 1973:1567 och 1973:1631 behandlas i betänkandet CU 1973:19. Här ej behandlade delar av motionen 1973:1927 tas upp i betänkandet CU 1973:20.

Utskottet

Aktiv kommunal markpolitik m. m.

De grundläggande uttrycken för samhällets markpolitiska bedömningar i ägandefrågan gavs i samband med bostadspolitiska beslut vid 1967 års riksdag, närmast i vad de avsåg förköpslagen och kreditstödet för kommunala markförvärv. De har därefter preciserats vid prövningen av den nya expropriationslagen och aktualiserats genom motioner vid de senaste riksdagarna.

Riksdagen har sålunda godkänt uttalanden (prop. 1967:100 s. 177–184, SU 1967:100 s. 22) om att en aktiv kommunal markpolitik fått alltmer central betydelse i planeringen av bostadsbyggandet och är nödvändig för att samhället skall få tillfredsställande kontroll över samhällsbyggnadsprocessen. Vidare godkändes som riktlinjer att den kommunala markpolitiken bör inriktas på förvärv av mark i så stor omfattning att kommunerna får dominerande inflytande över de marktillgångar som inom överskådlig tid kan beräknas bli tagna i anspråk för samhällsbyggnadet. Markberedskapen bör innebära att mark säkerställs för minst tio års byggande.

Sålunda av kommunerna förvärvad mark borde enligt statsutskottets av riksdagen godkända mening (SU 1967:100 s. 22) företrädesvis upplåtas med tomträtt. Någon reglering därav har inte skett. Härigenom, uttalade utskottet, har de kommunala instanserna vid sina avgöranden den valfrihet som skiftande lokala förhållanden kan motivera.

Statsutskottet förutsatte vidare att de självkostnadsbestämda företagen även i framtiden får en dominerande ställning inom nyproduktionen och en successivt ökande andel av bostadsbeståndet i flerfamiljshus. Det ansågs emellertid önskvärt att bibehålla en konkurrens mellan de olika företagsformerna.

I motioner förs, som tidigare, fram krav på ändrad allmän inriktning av markpolitiken i denna del. Sålunda hemställs dels i motionen

1973:362 (vpk) att riksdagen uttalar sig för ett överförande av privata flerfamiljshus i samhällets ägo samt hos regeringen hemställer om utarbetande av en plan för genomförandet av denna målsättning, dels i motionen 1973:1561 (vpk) att riksdagen beslutar att till byggnadslagen fogas en bestämmelse om att endast samhällsägda mark får stadsplane-läggas. I motsatt riktning går motionen 1973:865 (m) med dess förslag om tilläggsdirektiv till boendeutredningen om åtgärder för att främja överförande av bostäder i enskild ägo samt motionen 1973:866 (m) med dess förordande av lagstiftning som ger kommunerna skyldighet att sälja mark till enskilda för bebyggelse.

Gällande, av en stor riksdagsmajoritet godtagna, riktlinjer för markpolitiken har totalt sett gett en avsedd ökning av andelen bostäder i kommunal, allmännyttigt bostadsföretags eller bostadskooperativt företags ägo med bibehållande av likaledes avsedd konkurrens mellan företagsformerna inom såväl produktion som förvaltning. Bygglagutredningens arbete och byggkonkurrensutredningens förslag liksom förslag från saneringsutredningen, vilka behandlas här nedan och i betänkandet CU 1973:19, knyter an till dessa riktlinjer. Enligt utskottets mening finns inte skäl att genom bifall till någon av motionerna nu ge principiellt nya uttryck för en markpolitik, avsedd för praktisk tillämpning främst genom kommunerna. Ett fullföljande av dess grundsatser låter sig väl förena med och tjäna allmänt erkända bostadspolitiska mål. Motionerna avstyrks sålunda.

I propositionen 1973:21 (s. 83) ansluter sig inrikesministern i allt väsentligt till saneringsutredningens av ett stort antal remissinstanser stödda uppfattning att en aktiv kommunal markpolitik är lika angelägen i saneringsområden som i exploateringsområden. Inrikesministern stryker också under den hyrespolitiska betydelsen av kommunala markförvärv i saneringsområden, där i regel den övervägande delen av fastighetsbeståndet är i enskild ägo. Han uttalar vidare – utan att uttalandet direkt ställs under riksdagens prövning – att det är viktigt att kommunen förvärvar saneringsfastigheter i ökad omfattning. I motionen 1973:1631 (2 – s) föreslås att riksdagen, för att markera principens synnerliga vikt, godkänner detta uttalande genom att uttala det som sin mening.

Utskottet kan helt ansluta sig till vad inrikesministern sålunda anfört och som anknyter till de allmänna målen. Anledning finns inte heller till annat bedömande än att uttalandet även kan och bör godkännas av riksdagen i enlighet med motionsförslaget.

Samordning av hjälpmedel i lagstiftningen för en aktiv kommunal markpolitik m. m.

Förköpslagen (1967:868 ändrad senast 1971:892) och expropriationslagen (1972:719) utgör de grundläggande hjälpmedlen i lagstiftningen för en aktiv kommunal markpolitik. De finansiella hjälpmedlen utgörs närmast av markförvärvslånen och tomträttslånen.

Den kommunala förköpsrätten enligt förköpslagen avser att tjäna som

medel för kommunerna att på ett tidigt stadium på ett enkelt sätt förvärva sådan mark som behövs för samhällsutvecklingen. Allmänt angavs (prop. 1967:90 s. 73–74) lagen ta sikte på i första hand obebyggd och glesbebyggd mark som lämpar sig för framtida tätbebyggelse men också sådan mark som behövs för city- och bostadssanering angavs vara av intresse i sammanhanget. Utanför kommunernas intresseområde skulle dock falla mark, där användningen inte kommer att ändras inom överskådlig tid. Som exempel därpå angavs mark som används för och i framtiden skall användas för jordbruk och skogsbruk, villa- och egna-hemsbebyggelse samt mark för fritidsstugor. Vidare ansågs i regel falla utanför det kommunala intresseområdet sådana bostads- och industri-områden där några mera betydande ombyggnadsbehov inte kan väntas uppkomma inom överskådlig framtid.

Mot bakgrund av dessa bedömningar angavs förköpsrätten avse sådan fast egendom som med hänsyn till den framtida utvecklingen krävs för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordning. Denna formulering tillkom efter det att förslag om att anknyta förköpsrätten till då gällande expropriationsgrunder avvisats. Begränsningen av förköpsrättens tillämpningsområde anknöts i stället till markutredningens tidigare förslag. Bedömningen av om marken "krävs" för tätbebyggelse m. m. skulle kunna ske enligt planer eller planöverväganden och annan sannolikhetsbedömning. Det ansågs inte finnas anledning till någon särskild begränsning i fråga om den tid inom vilken marken bedömdes skola utnyttjas.

Förköpsrätt angavs, efter de nämnda övervägandena, i huvudsak föreligga i fråga om obebyggd eller glesbebyggd mark i anslutning till expanderande tätorter samt beträffande saneringsområden och andra områden där behov att modernisera bebyggelsen gör sig gällande. Utanför förköpsrätten faller däremot sådan mark beträffande vilken någon förändring av användningen inte kan förväntas.

Vid 1971 års partiella reform av expropriationslagstiftningen (prop. 1971:122, CU 1971:27) fastlades gällande bestämmelser om expropriation för tätbebyggelse. Utgångspunkten var syftet att möjliggöra en aktiv kommunal markpolitik och den därav härledda slutsatsen att kommunerna skall ha en obetingad företrädesrätt till mark som avses för tätbebyggelse enligt det (prop. 1971:118, CU 1971:26) vidgade tätbebyggelsebegreppet. Företrädesrätten skulle som en huvudregel kunna göras gällande på ett tidigt stadium och i fråga om förutsättningarna, i enlighet med förslag av reservanter i expropriationsutredningen, knyta an till förköpslagens regler.

I fråga om tätbebyggd mark angavs att expropriation endast får ske om det med skäl kan antas att marken inom överskådlig tid kommer att beröras av byggnads- eller anläggningsåtgärd, som är av betydelse från allmän synpunkt, eller om det till främjande av planmässigt byggnadsskick eller av annan därmed jämförlig orsak är angeläget att kommunen får rådighet över marken. Reglerna om expropriation av tätbebyggd mark angavs (prop. 1971:122 s. 160) avse situationen då bebyggelsen mer eller

mindre skall omdanas och t. ex. fastighetsindelningen eller fastigheternas omfattning förändras. De skulle däremot inte tillgodose önskemålet att kunna expropriera enstaka bostadsfastigheter av det skälet att de är i påtagligt behov av förnyelseåtgärder. I detta sammanhang hänvisades till lagstiftningen om tvångsförvaltning av vanvårdade bostadsfastigheter och den samtidigt därmed införda regeln om expropriation av sådana fastigheter.

Den i prop. 1973:22 föreslagna bostadssaneringslagen ger möjlighet även till inlösen av fastighet efter upprustningsåläggande. Den behandlas i betänkandet CU 1973:20.

Enligt utskottets mening bör hjälpmedlen för en aktiv kommunal markpolitik som hittills samordnas inbördes i lagstiftningen. De bör även samordnas med nya uttryck för samhällets mark- och bostadspolitiska målsättningar. I fråga om den inbördes samordningen torde bl. a. böra beaktas att de särskilda reglerna för expropriation inom tätbebyggt område utgör undantagsregler i expropriationsfallen. Dessa regler bör inte inverka på tillämpningen av förköpslagen. En motsatt uppfattning skulle motverka strävanden mot en vidgad saneringsverksamhet. Den skulle också svårligen kunna förenas med vad inrikesministern (prop. 1973:21 s. 83) anfört om vikten av att kommunen förvärvar saneringsfastigheter i ökad omfattning. Även i fråga om förköpslagen får kommunens obetingade företrädesrätt till mark som avses för ny eller förändrad tätbebyggelse tas till utgångspunkt för den fortsatta prövningen. Med hänsyn till vikten av denna samordning och till att den torde böra få klara uttryck i lagstiftningen är en översyn av förutsättningarna för tillämpning av främst förköpslagen befogad.

Kommer en sådan översyn till stånd bortfaller i väsentliga delar även de skäl som anförts (prop. 1973:22 s. 99) mot att pröva areal- och värdereglerna i förköpslagen utifrån saneringsutredningens förslag.

Utskottet yttrar sig i betänkandet CU 1973:19 om samordningen mellan de finansiella och de legala hjälpmedlen för markpolitiken samt om förutsättningarna för trafik- och gårdssanering.

Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen som sin mening ge Kungl. Maj:t till känna.

Utskottet biträder det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i förköpslagen, varigenom förköp avses kunna utövas även när försäljning omfattar tomträtt. Motionen 1973:1927 (delvis—m) avstyrks sålunda i här behandlad del.

Vissa frågor om förköpslagen

I motionen 1973:878 (s) föreslås riksdagen begära sådana förslag att förköpslagens regler blir tillämpliga även vid marköverföring i samband med *fastighetsreglering* enligt fastighetsbildningslagen (FBL).

Förköpslagen syftar till att ge kommunerna möjlighet att träda in som köpare enligt ett föreliggande avtal där köpeskilling och andra villkor angetts. Förköpslagen har avsetts vara ett alternativ till ett expropria-

tionsförfarande, ett alternativ vars fördel ligger i att det är väsentligt enklare att tillämpa. Fastighetsregleringen syftar till att skapa en lämpligare fastighetsindelning eller eljest uppnå en mer ändamålsenlig markanvändning. För mark som genom överföring frångår fastighet skall vederlag utgå i mark m. m. eller genom ersättning i pengar efter en likvidvärdering. Ett kommunalt anspråk på förköpsrätt utgår från att marken krävs för tätbebyggelse eller därmed sammanhängande anordning. Markens sålunda avsedda användning är en faktor att beakta vid bedömningen av fastighetsregleringens lämplighet.

Skulle förköpslagens regler i enlighet med motionsförslaget bli tillämpliga vid marköverföring i samband med fastighetsreglering torde detta innebära att förköpsrätten skulle avse de överförda områdena med pris enligt likvidvärderingen. Därmed skulle dock i regel förutsättningarna att nå förrättningens syfte brista om inte möjlighet öppnades att lösa även de områden i övrigt som avsetts ingå i fastigheten. I fråga om dessa områden ger förrättning emellertid inte några avtalsmässigt anknutna köpevillkor i vilka kommunen kan träda in. Med hänsyn bl. a. därtill torde motionärernas intresse böra tillgodoses på annat, med lagstiftningsprinciperna förenligt sätt. Det ligger därvid närmast till hands att skapa förutsättningar för att kommunens avsikter med marken kan bli kända vid förrättningen även i de fall där de inte fått uttryck i formella planer. De kan då tillsammans med övriga omständigheter läggas till grund för bedömningarna. Det bör därför undersökas om detta kan ske genom föreskrifter om samråd. Vare sig förrättningen kommer till stånd eller inte kvarstår möjligheten till expropriation enligt de nya och processuellt enklare reglerna därom. Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen i anledning av motionen som sin mening ge Kungl. Maj:t till känna.

Vidare föreslås i motionen 1973:1567 (2 - s) att riksdagen begär förslag till ändring i förköpslagen som tillgodoser hyresgästers önskemål att genom *bostadskooperativt företag* kunna förvärva fastighet med flerfamiljshus.

Enligt utskottets mening kan angivet syfte uppnås redan inom ramen för gällande lagstiftning. Kommunernas möjlighet att begagna sig av en förköpsrätt begränsas inte av bedömningar angående senare upplåtelse. Det torde kunna förutsättas att kommunerna medverkar till enligt deras bedömning eljest lämpliga och finansieringsmässigt möjliga fastighetsförsäljningar till bostadskooperativt företag med kommunalt inflytande. Motionärernas intresse torde, om förutsättningar i övrigt föreligger, kunna tillgodoses även utan ändring i förköpslagen.

Utskottet hemställer

1. beträffande en aktiv kommunal markpolitik m. m. att riksdagen avslår motionerna 1973:362, 865, 866 och 1561,
2. beträffande kommunala förvärv av saneringsfastigheter att riksdagen med bifall till motionen 1973:1631, yrkandet 2, som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,
3. beträffande översyn av förköpslagen (1967:868) m. m. att

riksdagen som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

4. beträffande ändring i förköpslagen (1967:868) att riksdagen med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen 1973:1927 i denna del antar vid propositionen 1973:22 fogat förslag,
5. beträffande fastighetsreglering att riksdagen i anledning av motionen 1973:878 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,
6. beträffande kommunal förköpsrätt till förmån för bostadskooperativt företag att riksdagen avslår motionen 1973:1567, yrkandet 2.

Stockholm den 9 maj 1973

På civilutskottets vägnar

ERIK GREBÄCK

Närvarande: herrar Grebäck (c), Bergman (s), Almgren (s), Tobé (fp), Kristiansson i Örkellunga (s), fröken Ljungberg (m), herrar Petersson i Nybro (s), Andersson i Knäred (c), Lindkvist (s), fru Olsson i Hölö (c), herrar Wennerfors (m), Claeson (vpk), Jadestig (s), Annerås (fp) och Persson i Karlstad (s).

Reservationer

1. beträffande *en aktiv kommunal markpolitik m. m.*
 - a. av fröken Ljungberg (m) och herr Wennerfors (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Gällande, av" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

En aktiv kommunal markpolitik bör ta sikte på markförvärv som är nödvändiga för att i samband med planläggning m. m. bebyggelse skall kunna ske. Sedan planfrågorna lösts och vissa allmänna intressen för gator o. d. tillgodosetts bör marken upplåtas på det sätt som dess kommande användare önskar, dvs. i regel med äganderätt. Ett kommunalt ägarmonopol måste motverkas. Boendestruktureringen bör ges i uppdrag att föreslå åtgärder som främjar ett överförande av bostäder i enskild ägo. Detta kan ske genom finansieringsbestämmelser eller på annat lämpligt sätt. Vad utskottet sålunda anfört bör riksdagen som sin mening ge Kungl. Maj:t till känna.

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande en aktiv kommunal markpolitik m. m. att riksdagen med bifall till motionen 1973:865 och i anledning av motionen 1973:866 samt med avslag å motionerna 1973:362 och 1561 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

b. av herr Claeson (vpk) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Gällande, av" och slutar med "avstyrks sålunda" bort ha följande lydelse:

Verksamma medel i kampen mot markspekulationen och för en socialt inriktad bostadspolitik finner utskottet vara de i motionerna 1973:362 (vpk) och 1561 (vpk) framförda förslagen om samhällsägande eller kooperativt ägande av alla flerfamiljshus samt lagbestämmelser om att endast allmännyttiga och kooperativa företag får vara byggherrar och förvaltare av flerfamiljshus. Motionerna anknyter till förslag som formulerades redan i arbetarrörelsens efterkrigsprogram. I detta hävdas såväl ståndpunkten om ett gradvis överförande av hyreshusen i samhällets ägo som kommunalisering av tomtmarken.

De av statsmakterna antagna riktlinjerna för kommunal markpolitik måste betecknas som klart otillräckliga. Utvecklingen har visserligen gått mot att de självkostnadsbärande företagen — allmännyttiga och bostadskooperativa företag — står som byggherrar för en ökad andel av nyproduktionen. Men jämsides med detta märks en klar tendens att privata byggkonsortier lierade med storbankerna köper upp stora markområden. De behärskar därigenom hela produktionskedjan: mark, byggande, byggnadsmaterialproduktion och finansiering.

I tätorternas kärnor — framför allt i storstadsregionerna — är huvudparten av marken och bostadshusen alltjämt privatägda, vilket i oerhörd grad försvårar en socialt inriktad sanering och modernisering. Ett överförande av privatägda flerfamiljshus i kommunal och bostadskooperativ ägo skulle även innebära möjligheter för kommunerna att stoppa kontoriseringsen samt underlätta utformningen av en socialt inriktad hyreslag när det gäller hyresprissättningen. Den i motionen 1561 föreslagna lagbestämmelsen att endast samhällsägda mark får stadsplanläggas skulle vara ett verksamt medel för att hindra privatbyggmästarna och andra privatintressen att lägga under sig ytterligare mark.

När det gäller de självkostnadsbestämda företagen är det nödvändigt att dra en klar gräns mellan förvaltningen av bostäder och produktion av dessa. Privata företag, och i ökad grad ett fåtal stora sådana företag, svarar för 90—95 procent av själva bostadsproduktionen. I många kommuner existerar över huvud taget ingen konkurrens med privatbyggmästarna när det gäller att bygga bostäder. Det ofta anförda argumentet "konkurrens på lika villkor mellan olika företagsformer" tjänar endast att dölja bristen på konkurrens i själva byggandet. Kommunernas möjligheter att driva en aktiv markpolitik och tränga tillbaka privata intressens inflytande över marken måste öka väsentligt. Utskottet tillstyrker de ovan nämnda motionerna och avstyrker sålunda motionerna 1973:865 (m) och 866 (m).

dels utskottets hemställan under 1 bort ha följande lydelse:

1. beträffande en aktiv kommunal markpolitik m. m. att riksdagen med bifall till motionerna 1973:362 och 1561 samt

med avslag å motionerna 1973:865 och 866 som sin mening ger Kungl. Maj:t till känna vad utskottet anfört,

2. beträffande *kommunala förvärv av saneringsfastigheter* av fröken Ljungberg (m) och herr Wennerfors (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 3 som börjar med "Utskottet kan" och slutar med "med motionsförslaget" bort ha följande lydelse:

Det är i vissa fall lämpligt att genom frivilliga köp förvärva fastigheter för saneringsåtgärder, särskilt om det är fråga om åtgärder över tomträns m. m. Att av hyrespolitiska skäl eller för att stärka ett markmonopol göra fastighetsförvärv kan dock inte komma i fråga. Hyrespolitiska målsättningar kan tillgodoses på annat sätt. Fastigheter som sanerats i kommunal hand bör utbudas med äganderätt. Motionen 1973:1631 (2-s) avstyrks därför i här behandlad del.

dels utskottets hemställan under 2 bort ha följande lydelse:

2. beträffande kommunala förvärv av saneringsfastigheter att riksdagen avslår motionen 1973:1631, yrkandet 2.

3. beträffande *översyn av förköpslagen m. m.* av fröken Ljungberg (m) och herr Wennerfors (m) som anser att den del av utskottets yttrande som på s. 3 börjar med "Förköpslagen 1967:868" och på s. 5 slutar med "till känna" bort ha följande lydelse:

Sedan fråga uppkommit inom utskottet angående ytterligare översyn av förköpslagen m. m. har utskottet funnit anledning betona, att som mest angeläget nu framstår en översyn av markpolitiska bestämmelser och riktlinjer som syftar till att avskaffa onödiga och även ur allmän synpunkt skadliga samhällsingripanden med doktrinär bakgrund. Därmed skulle även denna sektor kunna inordnas i rättsbegrepp som ansluter sig till flertalets uppfattning.

4. beträffande *lag om ändring i förköpslagen* av fröken Ljungberg (m) och herr Wennerfors (m) som anser att

dels det stycke i utskottets yttrande på s. 5 som börjar med "Utskottet biträder" och slutar med "behandlad del" bort ha följande lydelse:

Det i propositionen framlagda förslaget till lag om ändring i förköpslagen avstyrks. Även nackdelarna med en ytterligare uttunning av tomträttsshavarans rättsställning måste här beaktas. Motionen 1973:1927 (delvis—m) tillstyrks sålunda i här behandlad del.

dels utskottets hemställan under 4 bort ha följande lydelse:

4. beträffande ändring i förköpslagen (1967:868) att riksdagen med bifall till motionen 1973:1927 i denna del avslår Kungl. Maj:ts förslag,

5. beträffande *kommunal förköpsrätt till förmån för bostadskooperativt företag* av fröken Ljungberg (m) och herr Wennerfors (m) som anser att

det stycke i utskottets yttrande på s. 6 som börjar med "Enligt utskottets" och slutar med "i förköpslagen" bort ha följande lydelse:

Bostadskooperativt företags önskan att förvärva fastigheter kan tillgodoses genom att kommunerna utbjuder fastigheter till försäljning och genom förvärv på den öppna marknaden. Motionen avstyrks därför.